

BIJLAGE A03, Template vraagstelling Inschrijver

Aanbestedingsleidraad Ref. 2026WS2872992174

Datum:	24-4-2026
Contactpersoon:	Peter Kuiper
Tel.nr.:	0625090157
E-mail:	peterkuiper@tno.nl

Vraag	Hoofdstuknr. / onderwerp	Vraagstelling	Antwoord TNO
1	Projectbudget	Kan TNO aangeven of er een indicatief investeringsbudget of kostenkader (totale bouwkosten of bandbreedte) beschikbaar is voor het nieuwbouwproject.	TNO beschikt op dit moment over een indicatieve raming van de totale bouwkosten van het project van circa € 55 miljoen. Deze raming is gebaseerd op de huidige stand van het schetsontwerp (SO) en bevindt zich nog in ontwikkeling. Aan deze indicatie kunnen geen rechten worden ontleend. De raming zal in de vervolgfase nader worden uitgewerkt en geactualiseerd.
2	Fasering en budgetzekerheid	Kunt u toelichten of er per projectfase (ontwerp-, uitwerkings- en uitvoeringsfase) budgettaire randvoorwaarden zijn vastgesteld?	Op dit moment zijn er geen afzonderlijke, vastgestelde budgettaire randvoorwaarden per projectfase (ontwerp-, uitwerkings- en uitvoeringsfase). Het project bevindt zich in de afrondende fase van het schetsontwerp (SO), waarbij de kostenramingen nog nader worden uitgewerkt en geactualiseerd.
3	Vergoeding deelname gunningsfase	Wordt er in de gunningsfase (tenderfase) een ontwerpvergoeding of andere vorm van compensatie voorzien voor de geselecteerde inschrijvers? Zo ja, kan TNO dit nader specificeren?	Voor deelname aan de aanbestedingsprocedure, waaronder de gunningsfase, wordt geen ontwerpvergoeding of andere vorm van compensatie verstrekt aan de geselecteerde inschrijvers. Eventuele kosten die worden gemaakt in het kader van deelname aan deze aanbesteding zijn voor rekening en risico van de inschrijver. Dit is in lijn met het gestelde in paragraaf 2.2.17 van de Selectieleidraad, waarin is opgenomen dat kosten voor het opstellen en indienen van de Aanmelding niet worden vergoed.
4	Verwachte deliverables gunningsfase	Kan TNO aangeven of er reeds informatie beschikbaar is over de verwachte deliverables in de gunningsfase, waaronder het beoogde niveau van ontwerpuitwerking en het type en de omvang van de in te dienen stukken (bijvoorbeeld ontwerpdocumentatie, toelichtingen, visualisaties en/of presentaties)?	De nadere invulling van de gunningsfase, waaronder de verwachte deliverables, het niveau van ontwerpuitwerking en de aard en omvang van de in te dienen stukken, wordt opgenomen in de Gunning leidraad. Deze Gunning leidraad wordt verstrekt aan de geselecteerde gegadigden die worden uitgenodigd voor deelname aan de gunningsfase, conform de procedure zoals beschreven in de Selectieleidraad.
5	Kerncompetenties	Bent u bereid de criteria voor de kerncompetenties te verruimen, zodat ook referentieprojecten die nog in aanbouw zijn kunnen worden meegenomen, aangezien de architectonische werkzaamheden in deze fase doorgaans reeds zijn afgerond	TNO is bereid om, naast opgeleverde projecten, onder voorwaarden ook referentieprojecten te accepteren die zich in de realisatiefase bevinden. Voor deze projecten geldt dat de ontwerpfase aantoonbaar moet zijn afgerond en dat de relevante werkzaamheden door de opgegeven teamleden zijn uitgevoerd. Tevens dient de Gegadigde voldoende inzicht te geven in de aard, omvang en voortgang van het project, zodat de gevraagde ervaring adequaat kan worden beoordeeld.
6	Referentieprojecten	'Kunt u bevestigen dat voor de ingediende referentieprojecten ook geldt dat de werkzaamheden m.b.t. de (esthetische) directievoering zijn afgerond in de afgelopen vijf jaar? In sommige gevallen is de formele oplevering een administratieve procedure die langer in beslag neemt, terwijl het project reeds geheel afgerond is.'	TNO bevestigt dat referentieprojecten dienen te vallen binnen de gestelde termijn van vijf jaar, gerekend vanaf de datum van aankondiging. Projecten waarvan de formele oplevering nog niet heeft plaatsgevonden, maar die zich in de realisatiefase bevinden en waarbij de relevante werkzaamheden, waaronder de (esthetische) directievoering, nagenoeg zijn voltooid, kunnen in aanmerking worden genomen als referentie. Voorwaarde is dat de Gegadigde dit duidelijk en aantoonbaar maakt in de referentie, inclusief de status van het project en de uitgevoerde werkzaamheden.
7	Selectieleidraad, 5.2.2.1 Referentieprojecten	De Gegadigde dient in de afgelopen 5 jaar referentieprojecten te hebben opgeleverd. Wat is uw definitie van opleveren: ontwerp t/m een bepaalde fase door de opdrachtgever goedgekeurd of de bouwkundige oplevering van het werk of een combinatie van beide ?	Onder 'opleveren' verstaat TNO in beginsel de bouwkundige oplevering van het werk. In lijn met de beantwoording van voorgaande vragen geldt echter dat ook projecten in aanmerking kunnen worden genomen waarbij de formele oplevering nog niet heeft plaatsgevonden, mits het project feitelijk is afgerond en de relevante werkzaamheden, waaronder de ontwerpfase en (indien van toepassing) directievoering, nagenoeg zijn voltooid. De Gegadigde dient de status van het project en de uitgevoerde werkzaamheden duidelijk en aantoonbaar te maken in de referentie.
8	5.2.2.1 Referentieprojecten	Bij kerncompetentie 3 vraagt u naar leden met aantoonbare ervaring op het gebied van duurzaamheid, en een referentieproject dat aantoonbaar duurzaam is. Wordt hiermee impliciet bedoeld dat de mensen die aan dit referentieproject hebben gewerkt ook voor de onderhavige opdracht ingezet moeten worden? Hoe dienen wij dit aan te tonen? En moeten ook gegevens van deze voorgestelde personen aan het antwoord op deze kerncompetentie worden toegevoegd?	Ja, TNO beoogt dat de ervaring die wordt aangetoond met de referentieprojecten, is gekoppeld aan de voorgestelde leden van het projectteam die daadwerkelijk worden ingezet voor de onderhavige opdracht. De Gegadigde dient per referentieproject expliciet aan te geven welk lid van het voorgestelde projectteam betrokken is geweest bij het betreffende project en welke rol deze persoon daarin heeft vervuld. Deze personen dienen daadwerkelijk te worden ingezet voor de uitvoering van de opdracht, conform het gestelde in de Selectieleidraad. De gevraagde informatie dient te worden opgenomen in de referentieprojecten zoals in te dienen conform Bijlage A02. Het is niet nodig om aanvullende separate gegevens van deze personen toe te voegen, mits de gevraagde informatie volledig en duidelijk is opgenomen in de referentie.
9	Selectieleidraad; pagina 21, paragraaf 5.2.2.1	In bijlage A2 schrijft u: "De voorgestelde leden van het projectteam beschikken over ervaring". In bijlage A2 is ruimte om één lid van het projectteam per referentie op te geven. Wij zien nergens de mogelijkheid om meerdere projectleden per referentie op te geven en/of om de leden van het projectteam aan u voor te stellen door middel van CV's. Op welke wijze en in welke bijlage verwacht u een opgave van ons projectteam? Is het mogelijk om, indien van toepassing, meerdere projectteamleden per referentie op te geven en zo ja, hoe wilt u dat ingevuld zien?	De Gegadigde dient per kerncompetentie één referentieproject op te geven conform Bijlage A02, waarbij één projectteamlid en diens rol wordt benoemd. Indien meerdere projectteamleden betrokken zijn geweest bij hetzelfde referentieproject, kunnen deze binnen de toelichting worden vermeld. Het format van Bijlage A02 blijft hierbij leidend. Het is niet de bedoeling om separate CV's toe te voegen. De beoordeling vindt plaats op basis van de ingediende referentieprojecten.
10	Bijlage A02 referenties; blz 3,5 & 7 Globale omschrijving opdracht	Wat stelt u als maximale hoeveelheid tekst en/of woorden bij het invullen van de kolom "Globale Omschrijving Opdracht" ?	Voor de kolom "Globale omschrijving opdracht" in Bijlage A02 geldt geen afzonderlijk maximum aantal woorden. Van de Gegadigde wordt verwacht dat de omschrijving beknopt en to-the-point is en voldoende inzicht geeft in de aard en relevantie van het project.
11	Bijlage A02 referenties; blz. 4,6 & 8 Motivatie referentie opdracht	Wat stelt u als maximale hoeveelheid tekst en/of woorden bij het invullen van de kolom "Globale Omschrijving Opdracht" ?	Voor de kolom "Globale omschrijving opdracht" in Bijlage A02 geldt geen afzonderlijk maximum aantal woorden. Van de Gegadigde wordt verwacht dat de omschrijving beknopt en to-the-point is en voldoende inzicht geeft in de aard en relevantie van het project.

Vraag	Hoofdstuknr. / onderwerp	Vraagstelling	Antwoord TNO
12	7.1. Opvragen (bewijs)stukken van de Gegadigde die TNO uitnodigt voor de gunningsfase	In de aanbestedingsstukken wordt gevraagd om certificering conform ISO 9001 en ISO 14001. Kunt u bevestigen dat het volstaat dat deze certificering aanwezig is bij één partij binnen de combinatie, het projectteam of een derde partij waarop een beroep wordt gedaan, mits deze partij daadwerkelijk wordt ingezet bij de uitvoering van de opdracht?	TNO verduidelijkt dat het beschikken over een ISO 9001- en/of ISO 14001-certificering niet verplicht is. De Gegadigde kan ook op andere wijze aantonen dat sprake is van een gelijkwaardig niveau van kwaliteits- en milieumanagement, bijvoorbeeld door middel van een eigen onderbouwing van processen, werkwijzen en borging. Deze onderbouwing dient voldoende concreet en toetsbaar te zijn. Indien gebruik wordt gemaakt van een combinatie, projectteam of derde partij, dient de Gegadigde aan te tonen dat de relevante kennis en borging daadwerkelijk worden ingezet bij de uitvoering van de opdracht.
13	7.1. Opvragen (bewijs)stukken van de Gegadigde die TNO uitnodigt voor de gunningsfase	In de aanbestedingsstukken wordt gesproken over "vergelijkbare maatregelen" als alternatief voor ISO 9001 en ISO 14001. Kunt u specificeren welke vormen van borging u als gelijkwaardig beschouwt en welke bewijsmiddelen u hiervoor acceptabel acht?	In paragraaf 7.1 wordt ISO 9001 en ISO 14001 genoemd, dan wel vergelijkbare maatregelen. TNO verduidelijkt dat het beschikken over een ISO-certificering niet verplicht is, mits de Gegadigde op andere wijze aantoonbaar maakt dat sprake is van een niveau van kwaliteits- en milieumanagement. Onder vergelijkbare maatregelen wordt onder meer verstaan: aantoonbare interne kwaliteits- en milieuprocedures; vastgelegde processen en werkwijzen gericht op kwaliteitsborging en milieuprestaties; relevante (deel)certificeringen of methodieken die borgen dat structureel wordt gestuurd op kwaliteit en duurzaamheid. De Gegadigde dient dit adequaat te onderbouwen. Een eigen verklaring kan onderdeel uitmaken van deze onderbouwing, mits deze voldoende concreet is.
14	5.2.2.1. Referentieprojecten	Kunt u nader toelichten wat u verstaat onder "vergelijkbare technisch complexe en installatiedominante omgevingen" in het kader van kerncompetentie 2? Kunt u bevestigen dat hieronder ook projecten kunnen vallen waarbij sprake is van een hoge mate van installatietechnische complexiteit, zoals intensieve klimaattechnische beheersing en/of specifieke gebruiksgelinkte installaties, ongeacht de primaire gebouwfunctie? Kunt u aangeven welke aspecten in uw beoordeling doorslaggevend zijn?	Onder "technisch complexe en installatiedominante omgevingen" verstaat TNO projecten waarin de installatietechniek een bepalende rol speelt in het functioneren en ontwerp van het gebouw. Hieronder kunnen ook projecten vallen met een hoge mate van installatietechnische complexiteit, zoals intensieve klimaattechnische beheersing en/of specifieke gebruiksgelinkte installaties, ongeacht de primaire gebouwfunctie. Bij de beoordeling wordt met name gekeken naar de mate van complexiteit van de installaties, de integratie daarvan in het ontwerp en de rol en betrokkenheid van de voorgestelde projectteamleden bij deze aspecten.
15	5.2.2.1 Referentieprojecten	"De Gegadigde dient in de afgelopen 5 jaar, gerekend vanaf de datum van Aankondiging van deze Aanbestedingsprocedure, minimaal één project te hebben opgeleverd..." Kunt u aangeven wat er met "opgeleverd" wordt bedoeld? Bij ons referentieproject, wat volledig voldoet aan de door u gestelde voorwaarden, is het Technisch Ontwerp en Uitvoeringsgereed Ontwerp opgeleverd en goedgekeurd door de opdrachtgever en is er een omgevingsvergunning verleend. Mogen wij dit project opvoeren als referentie?	Onder "opgeleverd" verstaat TNO in beginsel de bouwkundige oplevering van het werk. In lijn met de beantwoording van voorgaande vragen geldt dat ook projecten in aanmerking kunnen worden genomen waarbij de formele oplevering nog niet heeft plaatsgevonden, mits het project zich in de realisatiefase bevindt en de relevante werkzaamheden, waaronder de ontwerpfase, aantoonbaar zijn afgerond. Projecten waarbij uitsluitend het Technisch Ontwerp en/of Uitvoeringsgereed Ontwerp is afgerond, zonder dat realisatie heeft plaatsgevonden of is gestart, komen derhalve niet in aanmerking als referentie.

Vraag	Hoofdstuknr. / onderwerp	Vraagstelling	Antwoord TNO
16	5.2.2.1 Referentieprojecten - Kerncompetentie 3	Ons referentieproject is geheel ontwerpen conform de BREEAM richtlijn en per fase gemonitord door een gecertificeerd BREEAM expert. Het project voldoet aan de eisen BREEAM Excellent. Van het resultaat is een, door de expert opgestelde, BREEAM rapportage beschikbaar. De opdrachtgever heeft er echter voor gekozen het project niet daadwerkelijk te certificeren. Kunnen wij hiermee voldoen aan de gestelde eis?	TNO wijzigt hierbij de eis zoals opgenomen in paragraaf 5.2.2.1. In plaats van een BREEAM-NL certificering van minimaal "Very Good" geldt voortaan dat het referentieproject dient te beschikken over een BREEAM-NL certificering van minimaal "Excellent" of een aantoonbaar gelijkwaardige prestatie. Indien geen formele certificering heeft plaatsgevonden, kan een referentieproject in aanmerking worden genomen, mits de Gegadigde overtuigend en aantoonbaar maakt dat het project voldoet aan een gelijkwaardig niveau. De door een gecertificeerd BREEAM expert opgestelde rapportage kan hierbij als onderbouwing dienen. TNO beoordeelt de gelijkwaardigheid op basis van de ingediende informatie.
17	Planning	Er zit een overlap tussen de planning van de selectiefase en de gunningsfase. Zou u de planning van de gunningsfase kunnen verifiëren?	De planning zoals opgenomen in de Selectieleidraad is indicatief. Het klopt dat er in de huidige planning sprake is van een overlap tussen de bezwaartermijn van de selectiefase en (voorbereidende stappen van) de gunningsfase. TNO beoogt hiermee het proces efficiënt te laten verlopen. De gunningsfase wordt formeel pas voortgezet nadat de selectiefase definitief is afgerond. Indien de situatie daartoe aanleiding geeft, behoudt TNO zich het recht voor de planning aan te passen. Eventuele wijzigingen worden gecommuniceerd via TenderNed.
18	5.2.2.1 Referentieprojecten	Referentie 3. In de leidraad is te lezen dat BREEAM of een "alternatief aantoonbare gelijkwaardige certificering" volstaat. Een certificaat zoals BREEAM wordt vooral na keuze van opdrachtgever toegepast. Zo komt het voor dat ondanks dat het gebouw wél de juiste prestaties levert, het certificaat niet aanwezig is. Volstaat een alternatief zoals GPR of MPG; of is het mogelijk de prestaties van het referentiegebouw aan te tonen door een assessment?	TNO wijzigt hierbij de eis zoals opgenomen in paragraaf 5.2.2.1. In plaats van een BREEAM-NL certificering van minimaal "Very Good" geldt voortaan dat het referentieproject dient te beschikken over een BREEAM-NL certificering van minimaal "Excellent" of een aantoonbaar gelijkwaardige prestatie. Alternatieven zoals GPR of MPG kunnen als onderbouwing dienen, mits de Gegadigde overtuigend aantoonbaar maakt dat hiermee een gelijkwaardig niveau van duurzaamheidsprestatie wordt bereikt. Ook een onderbouwde assessment kan worden geaccepteerd, mits deze voldoende inzicht geeft in de gerealiseerde prestaties en objectief verifieerbaar is. TNO beoordeelt de gelijkwaardigheid op basis van de ingediende onderbouwing.
19	5.2.2.1 Referentieprojecten	Zijn er specifieke ontwerp- of bouwfases die verplicht onderdeel moeten zijn geweest van de referentie?	TNO stelt geen specifieke ontwerp- of bouwfases verplicht als afzonderlijk criterium. Wel geldt dat de relevante werkzaamheden, passend bij de gevraagde kerncompetentie, aantoonbaar door de voorgestelde projectteamleden moeten zijn uitgevoerd. Hierbij wordt verwacht dat in ieder geval de ontwerpfase is afgerond en, afhankelijk van de kerncompetentie, ook betrokkenheid in de realisatiefase is aangetoond. De Gegadigde dient dit duidelijk en toetsbaar te maken in de referentie.
20	5.2.2.1 Referentieprojecten	In de leidraad is te lezen dat de oplevering van het referentieproject maximaal 5 jaar oud mag zijn. Spreken we hier over de gebouwoplevering of afronding opdracht?	De termijn van vijf jaar heeft in beginsel betrekking op de bouwkundige oplevering van het project. In lijn met de beantwoording van voorgaande vragen geldt dat ook projecten in aanmerking kunnen worden genomen waarbij de formele oplevering nog niet heeft plaatsgevonden, mits het project zich in de realisatiefase bevindt en de relevante werkzaamheden aantoonbaar zijn afgerond. De Gegadigde dient de status van het project en de uitgevoerde werkzaamheden duidelijk en toetsbaar te maken in de referentie.
21	WS2872992174-1 Selectieleidraad Niet-Openbare EU Aanbesteding Architectonisch Ontwerp Nieuwbouw Utrecht. 5.2.1 Financiële en economische draagkracht 5.2.1.1 Verzekering	De Gegadigde dient verzekerd te zijn tegen bedrijfsaansprakelijkheid en beroepsaansprakelijkheid, met een dekking van minimaal € 2.500.000,- per schadeveroorzakende gebeurtenis of reeks van samenhangende gebeurtenissen. Mogen we dit lezen als: De Gegadigde dient verzekerd te zijn tegen bedrijfsaansprakelijkheid en beroepsaansprakelijkheid, met een dekking van minimaal € 2.500.000,- per schadeveroorzakende gebeurtenis of reeks van samenhangende gebeurtenissen met een maximum van €2.500.000,- per project.	Nee, dat is niet correct. De gestelde eis betreft een minimale dekking van € 2.500.000,- per schadeveroorzakende gebeurtenis of reeks van samenhangende gebeurtenissen. De Gegadigde dient aan deze minimale dekking te voldoen.
22	Bijlage A02 - Referenties - Referentie 3	Is het toegestaan middels meerdere projecten de aantoonbaarheid van de ervaring omtrent het ontwerpen van duurzame en circulaire utiliteitsgebouwen aan te tonen?	Nee, dit is niet toegestaan. De Gegadigde dient per kerncompetentie één referentieproject op te geven conform Bijlage A02. Het is niet toegestaan om de gevraagde ervaring te bundelen over meerdere projecten.
23	Selectieleidraad hoofdstuk 2	Kunt u een doorkijk geven naar de gunningsfase, in het bijzonder ten aanzien van de mate van ontwerpuitwerking die van inschrijvers wordt verwacht?	De nadere invulling van de gunningsfase, waaronder de mate van ontwerpuitwerking die van inschrijvers wordt verwacht, wordt opgenomen in de Gunning leidraad. Deze Gunning leidraad wordt verstrekt aan de geselecteerde gegadigden. TNO streeft ernaar de uitvraag in de gunningsfase proportioneel te houden in relatie tot de aard en omvang van de opdracht.
24	Selectieleidraad par. 7.1	In paragraaf 7.1 wordt gevraagd om een ISO 14001-certificering of vergelijkbare maatregelen. ISO 14001-certificering is binnen de architectensector niet algemeen gebruikelijk. In de leidraad wordt daarnaast niet nader toegelicht wat onder "vergelijkbare maatregelen" wordt verstaan. Kunt u verduidelijken of een ISO 14001-certificering daadwerkelijk wordt vereist als bewijsstuk? Indien dit het geval is, is het dan ook toegestaan om de duurzaamheids- en milieuprestaties aan te tonen middels een eigen verklaring van processen en werkwijzen?	In paragraaf 7.1 wordt ISO 9001 en ISO 14001 genoemd, dan wel vergelijkbare maatregelen. TNO verduidelijkt dat het beschikken over een ISO-certificering niet verplicht is, mits de Gegadigde op andere wijze aantoonbaar maakt dat sprake is van een niveau van kwaliteits- en milieumanagement. Onder vergelijkbare maatregelen wordt onder meer verstaan: aantoonbare interne kwaliteits- en milieuprocedures; vastgelegde processen en werkwijzen gericht op kwaliteitsborging en milieuprestaties; relevante (deel)certificeringen of methodieken die borgen dat structureel wordt gestuurd op kwaliteit en duurzaamheid. De Gegadigde dient dit adequaat te onderbouwen. Een eigen verklaring kan onderdeel uitmaken van deze onderbouwing, mits deze voldoende concreet is.
25	Taken architect	Welke taken wordt deze 'architect' geacht in te vullen. Indien de opdracht onder voorwaarden DNR wordt gesloten: welke rollen / taken gaat het om? Graag nadere specificatie, zodat de juiste teamrollen kunnen worden voorgesteld	De exacte invulling van de taken en rollen van de architect wordt nader uitgewerkt in de Gunning leidraad en de conceptovereenkomst (op basis van de DNR). In hoofdlijnen wordt van de architect verwacht dat deze verantwoordelijk is voor het integraal ontwerp, de coördinatie van adviseurs en de begeleiding van het project gedurende de verschillende ontwerpfasen en (indien van toepassing) de uitvoeringsfase.
26	rollen/disciplines integrale adviseursteam	Welke rollen / disciplines zijn verder voorzien voor het integrale adviseursteam? Inhoudelijk maar ook bijv. project manager, Informatie manager, QA, GOTIK? En hoe / waar worden deze belegd?	De exacte samenstelling van het integrale adviseursteam, inclusief rollen en disciplines, wordt nader uitgewerkt in de Gunning leidraad en de conceptovereenkomst. In hoofdlijnen wordt uitgegaan van een integraal team waarin de relevante ontwerp- en adviesdisciplines zijn vertegenwoordigd. Van de architect wordt daarbij een coördinerende en integrerende rol verwacht ten aanzien van de betrokken adviseurs.
27	SO	Wordt het SO afgerond / goedgekeurd en vormt het de baseline voor de verdere ontwerpuitwerking voor dit project?	Het schetsontwerp (SO) bevindt zich momenteel in afronding. Het is de intentie dat dit als belangrijke basis dient voor de verdere ontwerpuitwerking in de vervolgfase. Het (concept) SO zal in de gunningsfase aan de geselecteerde gegadigden worden verstrekt, zodat dit als input kan dienen voor de verdere uitwerking en beoordeling.
28	uitwerking SO	Staat de tender open voor de architect die het SO uitwerkt?	Ja, de aanbesteding staat open voor alle geïnteresseerde partijen, inclusief de architect die betrokken is (gewest) bij het opstellen van het schetsontwerp (SO). TNO draagt er zorg voor dat alle inschrijvers over dezelfde informatie beschikken.
29	Selectieleidraad, Planning paragraaf 2.1	De uitvraag is op 14 april jl. beschikbaar gesteld op TenderNed. Op 17 april moeten de vragen reeds worden ingediend. Is het mogelijk om een tweede vragenronde te hebben en daarmee ook de indieningsdatum voor de selectie vragen uit te stellen?	Nee, er wordt geen tweede vragenronde georganiseerd en de indieningsdatum voor vragen in de selectiefase wordt niet aangepast. De uitvraag is op 5 april gepubliceerd en de planning zoals opgenomen in de Selectieleidraad wordt gehandhaafd. In de gunningsfase zal opnieuw gelegenheid worden geboden tot het stellen van vragen.
30	2.2.11, punt 2	TNO geeft aan het recht te hebben om zonder voorafgaande mededeling aan gegadigden de opgegeven referentie te kunnen checken. Voor een referentie van Gegadigde is dat te begrijpen. Wel stellen wij voor om indien het een persoonlijke referentie betreft, gegadigde en daarmee de persoon wie het betreft wel te informeren. Is dat een mogelijkheid?	TNO behoudt zich het recht voor om referenties te verifiëren zonder voorafgaande mededeling, zoals opgenomen in de Selectieleidraad. In de praktijk zal TNO hierbij zorgvuldig omgaan met het benaderen van referenties. Het informeren van de Gegadigde voorafgaand aan verificatie van persoonlijke referenties is echter geen vereiste.
31	5.2.2.1 referentieprojecten	In de tekst wordt aangegeven dat de beoordeling van de referentieprojecten plaatsvindt op basis van de betreffende persoon en niet uitsluitend op basis van de ervaring van de organisatie. Worden dan minder punten gegeven indien er geen persoonlijke referentie ingediend wordt maar een organisatie referentie? Of is het toekennen van de punten op basis van feitelijke ervaring.	De beoordeling van referentieprojecten vindt plaats op basis van de aantoonbare ervaring van de voorgestelde projectteamleden in relatie tot het ingediende referentieproject.
32	5.2.2.1 referentieprojecten, kerncompetentie 1	Hoe dient 'opgeleverd project' te worden gelezen? Is dat het complete project opgeleverd moet zijn, of alleen de werkzaamheden van Gegadiden of mag een van beiden?	Onder 'opgeleverd project' verstaat TNO in beginsel de bouwkundige oplevering van het project. In lijn met de beantwoording van voorgaande vragen geldt dat ook projecten in aanmerking kunnen worden genomen waarbij de formele oplevering nog niet heeft plaatsgevonden, mits het project zich in de realisatiefase bevindt en de relevante werkzaamheden van de Gegadigde aantoonbaar zijn afgerond.

Vraag	Hoofdstuknr. / onderwerp	Vraagstelling	Antwoord TNO
33	5.2.2.1 referentieprojecten, kerncompetentie 2	Om aan te kunnen tonen dat het project een technische complex en installatie dominante omgeving betreft is het voldoende om het aandeel van de installatie-investering additioneel aan te geven? (Bouwsom is bijvoorbeeld 10 miljoen waarvan 50-60% installatiekosten)	Het aandeel van de installatie-investering kan bijdragen aan het onderbouwen dat sprake is van een technisch complexe en installatiedominante omgeving, maar is op zichzelf niet doorslaggevend. Van de Gegadigde wordt verwacht dat deze in samenhang toelicht waaruit de installatietechnische complexiteit blijkt, bijvoorbeeld ten aanzien van de aard van de installaties, de mate van integratie in het ontwerp en de functionele eisen van het gebouw.
34	5.2.2.1 referentieprojecten, kerncompetentie 1	Kan de termijn van vijf jaar verlengd worden naar bijvoorbeeld 10 jaar, waarbij eindoplevering van het project (in gebruikname) binnen de afgelopen vijf jaar geweest is?	Nee, de termijn van vijf jaar wordt niet aangepast. TNO handhaaft de gestelde eis dat referentieprojecten binnen de afgelopen vijf jaar moeten vallen, gerekend vanaf de datum van aankondiging.
35	5.2.2.1 referentieprojecten, kerncompetentie 3	Is voor TNO een LEED certificering of een BREEAM UK certificering ook acceptabel?	TNO wijzigt hierbij de eis zoals opgenomen in paragraaf 5.2.2.1. In plaats van een BREEAM-NL certificering van minimaal "Very Good" geldt voortaan dat het referentieproject dient te beschikken over een BREEAM-NL certificering van minimaal "Excellent" of een aantoonbaar gelijkwaardige prestatie. Ja, een LEED-certificering of een BREEAM UK-certificering kan als gelijkwaardig worden beschouwd, mits de Gegadigde aantoont dat het behaalde niveau vergelijkbaar is met de gestelde eis (BREEAM-NL "Excellent" of hoger). TNO beoordeelt de gelijkwaardigheid op basis van de ingediende onderbouwing.
36	5.2.2.1 referentieprojecten	Is het actief delen van in de organisatie aanwezige kennis en deelnemen als adviseur aan het projectteam, indien het reeds in de organisatie is toegepast, voor TNO ook acceptabel om kernpersonen op die wijze mee te nemen in het project?	TNO beoordeelt de ervaring op basis van de aantoonbare betrokkenheid van de voorgestelde projectteamleden bij concrete referentieprojecten. Dit houdt in dat de betreffende personen daadwerkelijk een inhoudelijke rol moeten hebben vervuld binnen het project.
37	6.3 S1 Organisatie en continuïteit	Welke personen worden door TNO aangemerkt als sleutelpersonen?	Onder sleutelpersonen verstaat TNO de voorgestelde projectteamleden die een essentiële rol vervullen in de uitvoering van de opdracht en bepalend zijn voor de kwaliteit en continuïteit van het project. De Gegadigde dient zelf te bepalen welke personen als zodanig worden voorgesteld, passend bij de aard en omvang van de opdracht.
38	6.3 S1 Organisatie en continuïteit	Welke personen worden door TNO aangemerkt als Kernteam?	Onder het kernteam verstaat TNO de projectteamleden die verantwoordelijk zijn voor de kernactiviteiten binnen de opdracht en een centrale rol vervullen in de uitvoering en aansturing van het project. De Gegadigde dient zelf een passend kernteam samen te stellen, afgestemd op de aard en complexiteit van de opgave.
39	Bijlage A02 – Format Referentieprojecten'	In 'Bijlage A02 – Format Referentieprojecten' wordt er gevraagd naar 'Actualiteit opdracht'. Kunt u specificeren wat u hier precies mee bedoelt?;	Met "Actualiteit opdracht" wordt bedoeld de mate waarin het referentieproject recent is uitgevoerd, in relatie tot de gestelde termijn van vijf jaar. De Gegadigde dient hierbij aan te geven in welke periode het project is uitgevoerd en wat de huidige status is (bijvoorbeeld afgerond, in realisatie), zodat de actualiteit en relevantie van de opgedane ervaring kan worden beoordeeld.
40	Bijlage A02 - Format Referentieprojecten.docx	Kunt u specificeren wat u bedoelt met opgeleverd in de kerncompetenties? Voorbeeld: "De Gegadigde dient in de afgelopen 5 jaar, gerekend vanaf de datum van Aankondiging van deze Aanbestedingsprocedure, minimaal één project te hebben opgeleverd...". Bedoelt u met opgeleverd door gegadigde opgeleverde ontwerpwerkzaamheden, of doelt u op de volledige oplevering van het gebouw zelf?	Onder 'opgeleverd' verstaat TNO in beginsel de bouwkundige oplevering van het project. In lijn met de beantwoording van voorgaande vragen geldt dat ook projecten in aanmerking kunnen worden genomen waarbij de formele oplevering nog niet heeft plaatsgevonden, mits het project zich in de realisatiefase bevindt en de relevante werkzaamheden van de Gegadigde aantoonbaar zijn afgerond.
41		Kunt u al meer concrete inzicht geven wat u verlangd van de kandidaten in de gunningsfase?	De nadere invulling van de gunningsfase wordt opgenomen in de Gunning leidraad, die aan de geselecteerde gegadigden wordt verstrekt. Hierin wordt onder meer ingegaan op de gevraagde uitwerking, beoordelingscriteria en in te dienen stukken. TNO streeft ernaar de uitvraag proportioneel te houden in relatie tot de aard en omvang van de opdracht.
42	selectieleidraad. 2.1 Planning (pagina 9)	In de planning zien wij dat de gunningsfase al start terwijl de bezwaartermijn van de selectiefase nog loopt. Dit lijkt ons niet ideaal. Hoe ziet u dit?	De planning zoals opgenomen in de Selectie leidraad is indicatief. Het klopt dat in de huidige planning sprake is van een overlap tussen de bezwaartermijn van de selectiefase en (voorbereidende stappen van) de gunningsfase. TNO beoogt hiermee het proces efficiënt te laten verlopen. De gunningsfase wordt formeel pas voortgezet nadat de selectiefase definitief is afgerond. Indien de situatie daartoe aanleiding geeft, behoudt TNO zich het recht voor de planning aan te passen. Eventuele wijzigingen worden gecommuniceerd via TenderNed.
43	selectieleidraad.	Kunt u aangeven of er in de gunningsfase een vergoeding is voor de partijen die de opdracht niet gegund krijgen?	Voor deelname aan de aanbestedingsprocedure, waaronder de gunningsfase, wordt geen ontwerpvergoeding of andere vorm van compensatie verstrekt aan de geselecteerde inschrijvers. Eventuele kosten die worden gemaakt in het kader van deelname aan deze aanbesteding zijn voor rekening en risico van de inschrijver. Dit is in lijn met het gestelde in paragraaf 2.2.17 van de Selectie leidraad, waarin is opgenomen dat kosten voor het opstellen en indienen van de Aanmelding niet worden vergoed.
44	selectieleidraad.	Wat is de doorlooptijd van het hele project? Dus ook met start bouw, oplevering en in gebruikname?	De doorlooptijd van het project is indicatief en momenteel voorzien in de periode van circa februari 2026 tot en met december 2031 . Binnen deze planning wordt uitgegaan van: Ontwerpfase: circa augustus 2026 – oktober 2027 Start realisatie: circa november 2027 Oplevering: voorzien rond medio 2030 De planning is indicatief en kan in de vervolgfase nader worden uitgewerkt en geactualiseerd.
45	selectieleidraad.	Is er een scope (bandbreedte) voor het honorarium van de architect?	TNO stelt op dit moment geen bandbreedte of richtlijn vast voor het honorarium van de architect. Het honorarium maakt onderdeel uit van de gunningsfase en zal door de inschrijvers worden aangeboden conform de uitvraag zoals opgenomen in de Gunning leidraad.
46	selectieleidraad.	Wat zijn de voorgenomen taken voor de architect? Zit daar ook het interieurontwerp bij?	De exacte invulling van de taken van de architect wordt nader uitgewerkt in de Gunning leidraad en de conceptovereenkomst. In hoofdlijnen wordt van de architect een integrale ontwerpverantwoordelijkheid verwacht, inclusief de coördinatie van adviseurs en begeleiding van het project in de verschillende ontwerpfasen en (indien van toepassing) de uitvoeringsfase. Of het interieurontwerp onderdeel uitmaakt van de opdracht, wordt in de gunningsfase nader gespecificeerd.
47	selectieleidraad.	Welke fasen doorloopt de architectuuropdracht? SO, VO, DO, TO, UO, ontwerpcoördinatie en esthetische directievoering?	In hoofdlijnen wordt uitgegaan van een gefaseerde opdracht die de gebruikelijke ontwerp- en uitwerkingsfasen omvat (zoals VO, DO, TO/UO), inclusief ontwerpcoördinatie en – afhankelijk van de definitieve scope – betrokkenheid in de uitvoeringsfase, waaronder esthetische directievoering. De precieze afbakening en invulling van deze fasen volgt in de gunningsfase.
48	selectieleidraad.	Welke fase worden gevraagd van de ontwerpende disciplines? Er wordt bij §1.3 gemeld dat het SO wordt uitgewerkt. (pagina 7). Kunt u hier meer over vertellen? Begrijpen wij het goed dat er een SO door een ander adviseur/ partij wordt uitgewerkt dat de basis vormt voor de onderhavige ontwerp opgave?	Het schetsontwerp (SO) wordt momenteel afgerond en vormt de basis voor de verdere uitwerking van het project. Van de geselecteerde architect en het ontwerp team wordt verwacht dat zij dit SO verder uitwerken in de vervolgfase, waaronder de gebruikelijke ontwerp- en uitwerkingsfasen. Het (concept) SO zal in de gunningsfase aan de geselecteerde gegadigden worden verstrekt, zodat dit als uitgangspunt kan dienen voor de ontwerp opgave.
49	selectieleidraad.	Kunt u ons inzage geven in: het contract, de voorwaarden, de takenlijst, de PvE's, et cetera...	De relevante documenten, waaronder de conceptovereenkomst, voorwaarden, takenlijst en het Programma van Eisen, worden in de gunningsfase beschikbaar gesteld aan de geselecteerde gegadigden.
50	selectieleidraad.	Wij begrijpen dat de nieuwbouw komt op de huidige locatie, Princetonlaan 6 te Utrecht. Klopt dit? De huidige functies worden tijdens de sloop en nieuwbouw dus elders gehuisvest?	Ja, de nieuwbouw is voorzien op de locatie Princetonlaan 6 te Utrecht. Gedurende de sloop- en realisatiefase wordt voorzien in tijdelijke huisvesting voor de huidige functies.
51	selectieleidraad.	In §2.1 Planning van de Aanbestedingsprocedure meldt u in de tabel van de gunningsfase (pag 10) bij punt 5 dat er bewijsstukken moeten worden ingediend. Op welke bewijsstukken doelt u hier?	Met de genoemde bewijsstukken wordt bedoeld op de documenten zoals opgenomen in paragraaf 7.1 van de Selectie leidraad. Dit betreft onder meer bewijsstukken ten aanzien van de gestelde geschiktheidseisen, zoals bijvoorbeeld verzekeringen en eventuele certificeringen (of gelijkwaardige maatregelen).
52	selectieleidraad.	Is er meer inhoudelijke informatie over het project voorhanden?	Op dit moment wordt geen aanvullende inhoudelijke projectinformatie verstrekt. Nadere informatie, waaronder het (concept) schetsontwerp en relevante projectdocumenten, wordt in de gunningsfase beschikbaar gesteld aan de geselecteerde gegadigden.
53	selectieleidraad. § 6,1 (pagina 24)	Op pagina 24 in de selectie leidraad wordt in paragraaf 6.1 gesproken dat bijlagen geen onderdeel mogen vormen van het antwoord op de selectiecriteria. Vervolgens wordt benoemd dat illustraties, schema's, organogrammen en voorbeeldrapportages wel onderdeel mogen vormen van het antwoord. Kunt u specificeren in welke vorm dit precies aangeleverd dient te worden? Als onderdeel van het gegeven aantal pagina's, of als aanvulling op het gegeven aantal pagina's?	Illustraties, schema's, organogrammen en voorbeeldrapportages dienen te worden opgenomen als integraal onderdeel van het antwoord op de selectiecriteria. Deze maken daarmee onderdeel uit van het maximaal toegestane aantal pagina's, zoals opgenomen in de Selectie leidraad.

Vraag	Hoofdstuknr. / onderwerp	Vraagstelling	Antwoord TNO
54	selectieleidraad.	Kunt u de functie van de leden van het multidisciplinaire team dat de selectiecriteria beoordeelt specificeren?;	De beoordeling van de selectiecriteria wordt uitgevoerd door een multidisciplinair beoordelingsteam, bestaande uit ervaren vastgoed- en projectprofessionals binnen TNO.
55	Certificering	<p>Graag ontvangen wij verduidelijking over de volgende gestelde eisen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - certificering ISO 9001 of vergelijkbare maatregelen - certificering ISO 14001 of vergelijkbare maatregelen <p>Wij beschikken over een kwaliteitshandboek, waarin de eisen van ISO 9001 en ISO 14001 zijn opgenomen en door ons worden nageleefd.</p> <p>Kunt u aangeven of ons interne kwaliteitssysteem kan worden beschouwd als een 'vergelijkbare maatregel'?</p>	<p>In paragraaf 7.1 wordt ISO 9001 en ISO 14001 genoemd, dan wel vergelijkbare maatregelen. TNO verduidelijkt dat het beschikken over een ISO-certificering niet verplicht is, mits de Gegadigde op andere wijze aantoonbaar maakt dat sprake is van een niveau van kwaliteits- en milieumanagement. Onder vergelijkbare maatregelen wordt onder meer verstaan:</p> <p>aantoonbare interne kwaliteits- en milieuprocedures; vastgelegde processen en werkwijzen gericht op kwaliteitsborging en milieuprestaties; relevante (deel)certificeringen of methodieken die borgen dat structureel wordt gestuurd op kwaliteit en duurzaamheid.</p> <p>De Gegadigde dient dit adequaat te onderbouwen. Een eigen verklaring kan onderdeel uitmaken van deze onderbouwing, mits deze voldoende concreet is.</p>